

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17CoCsp/64/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122202764
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8122202764.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a sudcov JUDr. Moniky Juskovej a JUDr. Eduarda Valenčina v spore žalobkyň: X/ P. Q., A.. XX.XX.XXXX, W. Q. Š. XX, XXX XX F., X/N. Q., A.. XX.XX.XXXX, W. Q. Š. XX, XXX XX F., X/ Y. G. Q., A.. XX.XX.XXXX, W. Q. Š. XX, XXX XX F., právne zastúpených JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom ul. Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25,811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 4.761,- eur, o odvolaní žalobkyň proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 8Csp/43/2022 - 98 zo dňa 14.6.2022 v spojení s opravným uznesením, č. k. 8Csp/43/2022 - 148 zo dňa 9.12.2022, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok v spojení s opravným uznesením vo výrokoch IV. a V.

Žiadnej zo strán nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že každej zo žalobkyň priznal voči žalovanému sumu 100,- eur, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyniam trovy konania v plnom rozsahu.

2. Prvoinštančný súd tak rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobkyne domáhali voči žalovanému zaplataenia primeraného finančného zadostučinenia a nahradenia trov konania. Uplatnený nárok odôvodnili tým, že ich právna predchodkyňa ako spotrebiteľ uzavrela so žalovaným ako dodávateľom dňa 17.4.2009 zmluvu o úvere č. XXXXXXX. Z dôvodu absencie ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN) bola predmetná zmluva bezúročná a bez poplatkov a spotrebiteľ bol povinný na základe tejto zmluvy vrátiť žalovanému iba istinu poskytnutého úveru, t. j. 800 eur, avšak z titulu tejto zmluvy bola uhradená suma 6.118 eur, čo predstavuje bezdôvodné obohatenie vo výške 5.548 eur, pričom žalobkyne si z tejto sumy uplatnili sumu 4.161 eur. Rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/12/2021 zo dňa 15.7.2021, ktorým bol zmenený zamietavý rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 13C/298/2013 zo dňa 29.9.2020, odvolací súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyniam spoločne a nerozdielne sumu 4.161 eur a zároveň určil zmluvnú podmienku: „v tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny zahrňujúce náklady na spracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“, za neprijateľnú. Vzhľadom na to, že žalobkyne boli v základnom konaní úspešné, na základe § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa im vzniklo právo na primerané finančné zadostučinenie. Toto zadostučinenie si uplatnili vo výške 4.761 eur z dôvodu, že bezdôvodné obohatenie predstavuje sumu 4.161 eur a sumu 600 eur požadujú za určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky. Čo sa týka otázky rozsahu porušenia spotrebiteľského práva, poukázali na to, že táto je definovaná rozsudkom v základnej veci, t. j. rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/12/2021 zo dňa 15.7.2021 a jeho odôvodnením, ktoré je hmotnoprávnou podmienkou tohto nároku a rozsah zisteného

porušenia spotrebiteľského práva v základnej veci, nie je možné v tomto konaní ani rozširovať ani zužovať.

Žalovaný sa k žalobe vyjadril tak, že s ňou nesúhlasí a navrhol ju zamietnuť. Ustanovenie. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, síce priznáva spotrebiteľovi právo domáhať sa primeraného finančného zadosťučinenia, ale nie je možné vykladať ho reštriktívne. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušenia práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušení. Poukázal na to, že už výsledok základného konania má dostatočný sankčný charakter. Výšku uplatneného nároku považuje žalovaný za neprimeranú a nespravodlivú. Jedná sa o duplicitu uplatnenia nároku, keďže žalobkyne si uplatnili jednak bezdôvodné obohatenie, ako aj primerané finančné zadosťučinenie a takéto uplatnenie považuje žalovaný za šikanózne. Priznanie tohto nároku je možné iba vtedy, keď porušenie práva nie je možné napraviť inak. Primerané finančné zadosťučinenie má nesporne sankčnú funkciu a jeho cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a odradiť žalovaného od opakovania takéhoto konania v budúcnosti (generálna prevencia). Poukázal na to, že žalobkyne nijako neodôvodnili výšku uplatneného nároku a žalovaný ju jednoznačne nepožuje za primeranú.

3. Prvoinštančný súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že základ nároku je daný, keďže žalobkyne boli v základnom konaní úspešné čo sa týka vydania bezdôvodného obohatenia a žalovaný zároveň nepostupoval s odbornou starostlivosťou, pokiaľ predložil právnej predchodkyňi žalobkyň na podpis formulárovú zmluvu obsahujúcu neprijateľnú zmluvnú podmienku - administratívny poplatok bez akéhokoľvek reálneho protiplnenia. Ohľadom výšky primeraného finančného zadosťučinenia prvoinštančný súd poukázal na to, že sa nemožno striktnie držať majetkovej ujmy, ktorá žalobkyniam objektívne hrozila, resp. vznikla. Priznanú sumu považoval za primeranú, a to aj s poukazom na intenzitu zásahu žalovaného do práv žalobkyň a skutočnosť, že žalobkyne sa museli súdnou cestou domáhať vrátenia plnenia. Taktiež vzal zreteľ na to, že na strane žalobkyň vznikla ujma v podobe zmenšenia ich majetku v dôsledku aplikácie neprijateľnej zmluvnej podmienky. O nároku na náhradu trov konania rozhodol prvoinštančný súd podľa § 262 ods. 1, § 255 ods. 2 CSP a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyniam trovy konania v plnom rozsahu, keďže žalobkyne boli úspešné čo do základu uplatneného nároku a výška závisela od úvahy súdu.

4. Proti IV. výroku rozsudku, ktorým súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, podali žalobkyne odvolanie z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázali na to, že v základnom konaní boli úspešné v dvoch veciach spojených žalobou do jedného konania, a teda jednak v časti vydania bezdôvodného obohatenia, ako aj v časti určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky. Sumu priznanú súdom prvej inštancie (každej zo žalobkyň bolo priznaných po 100 eur) považujú žalobkyne za proporcionálne nízku. Nepociťujú adekvátnu satisfakciu a ťažko môže niekto uveriť tomu, že sumu 3 x 100 eur môže žalovaný považovať za sankciu s odradzujúcim účinkom. Vzhľadom na to, že v základnom konaní boli dve spojené veci, musí byť aj z rozsudku zrejmé, v akej výške bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie vo vzťahu k jednej veci a v akej výške vo vzťahu k druhej veci. Žalobkyne preto navrhli rozsudok v odvolaní napadnutom výroku zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyň uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za správne po stránke právnej i skutkovej, nakoľko jeho vydaniu predchádzalo dostatočné zistenie skutkového stavu a súd aplikoval na predmetnú spotrebiteľskú vec relevantné právne predpisy. Odvolanie žalobkyň je postavené len na neochote akceptovať spravodlivý výsledok sporu. Žalovaný preto navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť a priznať žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. - Civilný sporový poriadok - CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli ako aj na jeho webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 03.03.2023 (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyň nie je dôvodné.

7. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne ktorých výrokov rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne a v úplnosti aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

8. Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom do 09.06.2013, osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu.

Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 10.6.2013, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

9. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktoré objektívne zodpovedá stavu veci, je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je však významný aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu. V tejto súvislosti odvolací súd opätovne poukazuje na to, že žalobkyne konkrétne nešpecifikovali, k akým nesprávnym skutkovým zisteniam došiel súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov. Taktiež ani z obsahu spisu odvolací súd nezistil, aby došlo k naplneniu tejto odvolacej námietky.

10. K námietke o nesprávnom právnym posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Keďže súd prvej inštancie na základe zisteného skutkového stavu správne aplikoval príslušnú právnu normu, na základe ktorej aj vo veci rozhodol, ani táto odvolacia námietka naplnená nebola.

11. Predmetom uplatneného nároku je nárok na primerané finančné zadostučinenie. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Ako to vyplýva zo skutkových okolností zistených prvoinštančným

súdom, žalobkyne iniciovali základné konanie. V tomto konaní úspešne uplatnili svoje práva vyplývajúce z porušenia zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, keď prvoinštančný súd konštatoval absenciu obligatórnej zákonnej náležitosti úverovej zmluvy (RPMN), v dôsledku čoho bol poskytnutý úver bezúročný a bez poplatkov a bolo im priznaná bezdôvodné obohatenie. Zároveň bola v predmetnej úverovej zmluve určená neprijateľná zmluvná podmienka. Uvedené skutočnosti predstavujú splnenie podmienok pre uplatnenie primeraného finančného zadosťučinenia.

12. Odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, nespochybňuje skutočnosť, že základ nároku v prejednávanej veci je daný, avšak nestotožňuje sa s tým, že výška primeraného finančného zadosťučinenia sa má zhodovať s výškou bezdôvodného obohatenia a že za určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky patrí žalobkyňami zadosťučinenie vo výške 600 eur. Je nepochybné, že žalobkyne boli v základnom konaní úspešné, avšak v tomto konaní boli zastúpené advokátom, a preto strácajú pozíciu slabšej strany sporu. Tento advokát za nich zároveň vybavoval v podstate celú agendu. Z vykonaného dokazovania nevyplynuli žiadne špecifické okolnosti prípadu, ktoré by mali znamenať úvahu o vyššej sume priznaného nároku, oproti sume 300 eur, ktorú priznal súd prvej inštancie. V prejednávanej veci neboli žalobkyňami preukázané žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie finančného zadosťučinenia v navrhovanej výške. Určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia uplatneného podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. je vecou úvahy súdu a závisí v každom jednom prípade od individuálnych okolností, ktoré sa zistia v priebehu konania.. Ďalej je potrebné prihliadnuť na to, že pri uplatňovaní nároku žalujúca strana musí v žalobe tvrdiť nielen základ uplatňovaného nároku, ale musí uviesť aj okolnosti preukazujúce takú špecifickosť danej veci, že je dôvodné požadovať tento nárok v navrhovanej výške. Zákon nestanovuje pre výšku tohto nároku žiadne kritériá, ktoré je potrebné v priebehu konania zohľadniť. Pri určení výšky nároku je potrebné aplikovať princíp primeranosti na konkrétnu vec a primeranosť predstavuje takú mieru nároku, ktorá práve zodpovedá, resp. vyhovuje istým okolnostiam, požiadavkám, podmienkam a kritériám, tak aby výška primeraného nároku bola adekvátna, resp. úmerná a odôvodnená individuálnymi okolnosťami prípadu. Primeranosť sa vzťahuje na výšku zadosťučinenia, teda nároku, ktorý má kompenzovať ujmu nemateriálnej povahy. Pre priznanie práva na zadosťučinenie spotrebiteľa, je rozhodujúcim kritériom primeranosť požadovaného zadosťučinenia; jeho konkrétnu výšku určuje súd úvahou so zreteľom na okolnosti každého jednotlivého prípadu (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. júna 2022, sp. zn. 7 Cdo 92/2021). Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je sankcionovať žalovaného ako dodávateľa. V prejednávanej veci neboli žalobkyňami preukázané žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie finančného zadosťučinenia v navrhovanej výške. Odvolací súd pri určení jeho výšky prihliadol najmä na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu spotrebiteľských práv žalobkyň a závažnosť ich porušenia.. Odvolací súd považoval za dôvodné kompenzovať podanie žaloby a znášať zo strany žalobkyň určité obdobie, počas súdneho konania, neistotu z výsledku sporu. Odvolací súd nemal dôvod považovať za zásah do nemajetkovej sféry žalobkyň, rozsah, ktorý predstavuje primerané finančné zadosťučinenie v nimi navrhovanej výške. Za spravodlivé považuje primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 eur pre každú zo žalobkyň, pretože neexistujú dôvody na priznanie vyššej náhrady. Žiadne iné dôvody tvrdené neboli.

13. Odvolací súd poukazuje taktiež na skutočnosti namietané žalobkyňami, a to že v základnom konaní boli uplatnené dva nároky (bezdôvodné obohatenie, aj neprijateľná zmluvná podmienka), čo ale neznamená, že pokiaľ sú uplatnené dva nároky, znamená to automaticky priznanie vyšších súm z titulu primeraného finančného zadosťučinenia a nemožno konkrétne matematicky vyjadriť, že konkrétna zmluvná podmienka má určitú presnú hodnotu. Skôr možno vychádzať z jej obsahu, pričom žalovaný v tejto súvislosti poukázal na to, že predmetnú zmluvnú podmienku už dlhodobo nepoužíva, teda je zrejmé, že z hľadiska generálnej prevencie obdobné konania už splnili svoj účel, pričom úverová zmluva, ktorá bola predmetom základného konania bola uzavretá ešte v roku 2009. Rovnako odvolací súd zohľadnil aj výšku bezdôvodného obohatenia, pričom keďže nárok si uplatňujú tri žalobkyne, každej z nich priznal po 100 eur, t. j. spolu 300 eur, pričom vychádzal aj z kontinuity vlastného rozhodovania v obdobných veciach a túto skutočnosť zohľadnil potvrdením vyššej sumy, t. j. sumy 300 eur.

14. Vzhľadom na vyššie uvedené preto odvolací súd s poukazom na ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti, teda vo výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, ako aj súvisiacom výroku o trovách prvoinštančného konania, ako vecne správny.

15. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP, pričom žalobkyne neboli úspešné v odvolacom konaní, preto im súd nepriznal nárok na náhradu trov konania a aj keď žalovaný pravdepodobne omylom navrhol, aby súd priznal žalobkyniam nárok na náhradu trov konania, tak žalovanému, ktorý v konaní nebol právne zastúpený, žiadne preukázateľné trovy konania nevznikli, preto ani žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania.

16. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).